

Sygn. akt III AUa 44/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda (spr.)
Sędziowie:	SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska SA Małgorzata Rokicka-Radoniewicz
Protokolant: p.o. protokolanta sądowego Sylwia Zawadzka	

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2018 r. w Lublinie

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział (...) w R.

z udziałem T. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o zwrot nienależnie wypłaconego świadczenia

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 15 listopada 2017 r. sygn. akt VIII U 798/17

oddala apelację.

Małgorzata Rokicka-Radoniewicz Elżbieta Gawda Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska

III AUa 44/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. i ustalił, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w R. nie jest zobowiązany do zwrotu wypłaconych T. S. świadczeń za okres od 1 sierpnia 1996 r. do 31 stycznia 2017 r. w kwocie 5.455,33 zł wraz z odsetkami.

Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach

i rozważaniach prawnych:

T. S. w dniu 23 sierpnia 1993 r. złożyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. wniosek o rentę inwalidzką, sporządzony przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością Oddział Zakład (...) w R.. Do wniosku zostało dołączone zaświadczenie

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 9 sierpnia 1993 r. oraz zaświadczenie z dnia 12 sierpnia 1993 r., wystawione przez w/w spółkę. W oparciu o te dokumenty organ rentowy obliczył wysokość renty i podjął jej wypłatę od dnia 23 sierpnia 1993 r. Do ustalenia wysokości renty T. S. Zakład uwzględnił 16 lat i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 5 miesięcy okresów nieskładkowych.

W dniu 20 grudnia 2016 r. organ rentowy zwrócił się do (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R., jako następcy prawnego spółki(...)o udzielenie informacji czy w okresie zatrudnienia od 24 czerwca 1976 r. do 27 września 1993 r. T. S. przebywała na urloпах bezpłatnych, wychowawczych i zasiłkach chorobowych.

Podczas zatrudnienia w (...)/ (...) R. od 24 czerwca 1976 r. do 27 września 1993 r. T. S. przebywała na urlopie bezpłatnym w okresie: od

4 października 1977 r. do 5 października 1977 r., od 29 grudnia 1982 r. do 30 grudnia 1982 r., 17 października 1983 r., od 19 grudnia 1983 r. do 22 grudnia 1983 r., a także korzystała z urlopu wychowawczego w okresie od 21 czerwca 1980 r. do 31 grudnia 1980 r., od 12 listopada 1985 r. do 11 listopada 1988 r. Przebywała na zwolnieniu lekarskim: od 15 listopada 1991 r. do 20 listopada 1991 r., od 16 marca 1992 r. do 23 marca 1992 r., od 1 czerwca 1992 r. do 5 czerwca 1992 r. od 26 czerwca 1992 r. do 29 czerwca 1992 r., od 9 listopada 1992 r. do 28 listopada 1992 r., od 1 lutego 1993 r. do 5 lutego 1993 r., od 17 marca 1993 r. do 26 września 1993 r. (wykaz k. 176 a.r.).

Z treści nadesłanego zaświadczenia z dnia 28 grudnia 2016 r. wynika, że ubezpieczona korzystała z urlopow bezpłatnych i wychowawczych oraz z zasiłków chorobowych. Ujawnione okresy urlopu bezpłatnego i zwolnień lekarskich miały wpływ na wysokość świadczenia rentowego T. S..

W oparciu o poczynione ustalenia Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie, przywołując przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 963) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń z 7 lutego 1983 r. (Dz.U. nr 10, poz. 49).

Zgodnie z treścią art. 84 ust. 1 cyt. ustawy osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu wraz

z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Po myśli art. 84 ust. 2 tej ustawy, za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

1. świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
2. świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Stosownie do art. 84 ust. 6 ustawy systemowej, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek lub inny podmiot nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek lub inny podmiot.

Sąd Okręgowy zważył, że poza sporem pozostaje okoliczność wypłaty T. S. zawyżonego, a przez to częściowo nienależnego świadczenia w okresie od

1 sierpnia 1996 r. do 31 stycznia 2017 r. z powodu niezamieszczenia w jej zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu informacji, dotyczącej korzystania przez nią z urlopu bezpłatnego podczas zatrudnienia u odwołującego i okresów zwolnień lekarskich. Sporne natomiast pozostaje, czy odwołujący zawinił w wydaniu zaświadczenia zawierającego takie braki oraz czy jest on wyłącznie odpowiedzialny za wypłacenie jej częściowo nienależnego świadczenia.

Złożone zaświadczenia zostały sporządzone na druku, który nie przewidywał możliwości umieszczenia adnotacji w zakresie informacji dotyczących okresów urlopów wychowawczych, zwolnień lekarskich. Przyjmując ten dokument, organ rentowy nie zakwestionował jego treści. Tymczasem, w ocenie Sądu I instancji, już wówczas winien powziąć wątpliwości, co do prawidłowości podanych w tym świadectwie danych. Jest bowiem odpowiedzialny za wypłatę świadczeń

z ubezpieczeń społecznych, więc powinien dokładnie, merytorycznie zbadać kierowaną do niego dokumentację. W przeciwnym razie nie może domagać się od płatnika zwrotu tych świadczeń.

W ocenie Sądu Okręgowego skoro organ rentowy otrzymał zaświadczenie, wystawione na obowiązującym w tym czasie druku, który nie zawierał w/w danych dotyczących urlopów bezpłatnych i zwolnień lekarskich, przeto organ rentowy winien zwrócić się do odwołującego o wyjaśnienie okoliczności nieuwzględnionych w tym zaświadczeniu. Tym samym organ rentowy również ponosi winę za powstanie nadpłaty renty, bowiem, mimo posiadanych kompetencji, nie wdrożył stosownego postępowania wyjaśniającego.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można zgodzić się z argumentacją organu rentowego, iż do powstania nienależnej wypłaty świadczenia doszło na skutek przekazania przez odwołującego nieprawdziwych danych. Tymczasem przepis art. 84 ust. 6 cyt. ustawy uzasadnia obowiązek zwrotu świadczenia tylko w sytuacji przekazania nieprawdziwych danych, czyli danych niezgodnych z rzeczywistością,

a nie danych niekompletnych. Do nienależnej wypłaty części świadczenia nie doszło na skutek podania przez odwołującego nieprawdziwych danych. Za powstanie nadpłaty renty odpowiedzialność ponosi przede wszystkim organ rentowy, który miał wszelkie podstawy do uznania, że sporne zaświadczenie zawiera dane niekompletne i mimo posiadanych kompetencji kontrolnych, nie zbadał prawidłowości zamieszczonych w nim zapisów i nie zażądał dołączenia świadectwa pracy.

Z tych względów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany organ rentowy zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 84 ust. 6 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i przyjęcie, że płatnik składek nie jest zobowiązany do zwrotu zawyżonych świadczeń za okres od 1 sierpnia 1996 r. do 31 stycznia 2017 r., w sytuacji, gdy wystawił zaświadczenie zawierające niepełne dane dotyczące przerw w zatrudnieniu.

Wskazując na powyższe zrzuty apelujący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Opierając się na ustaleniach faktycznych jak i rozważaniach prawnych poczynionych przez Sąd I instancji **Sąd Apelacyjny zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i podlega oddaleniu. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Sąd Apelacyjny akceptuje w całości ustalenia faktyczne jak i wywody prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, zatem nie zachodzi konieczność ich powtórzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r. II CKN 923/97, OSNC 1999/3/60).

Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa materialnego, wskazanego

w apelacji. Zgodnie z treścią art. 84 ust. 6 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli pobranie nienależnych świadczeń zostało spowodowane przekazaniem przez płatnika składek nieprawdziwych danych mających wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, obowiązek zwrotu tych świadczeń wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, obciąża odpowiednio płatnika składek.

W sprawie niniejszej płatnik składek w zaświadczeniu o zatrudnieniu

i wynagrodzeniu, sporządzonym na odpowiednim druku, wskazał wysokość wynagrodzenia T. S. uzyskanego w wybranym przez pracownika okresie, jak również podał informację, że T. S. pozostaje w zatrudnieniu od dnia 24 czerwca 1976 r. Pozwany nie żądał szczegółowych informacji o przebiegu zatrudnienia, w tym o korzystaniu z urlopów wychowawczych, bezpłatnych i zasiłków chorobowych. Złożone przez płatnika składek zaświadczenie jest dokumentem prywatnym i wskazane w nim dane podlegają weryfikacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2015 r. LEX nr 1666018). Jeżeli zatem pozwany uznał, że dane w nim zawarte nie są kompletne winien zażądać stosownych informacji.

Nadto dodać należy, że przepisy cyt. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w

§ 20 i § 21 ust. 1 rozgraniczają środki dowodowe, na podstawie których ustalane jest wynagrodzenie pracownika i przebieg zatrudnienia. Środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku stanowiącego podstawę wymiaru renty jest dla pracowników m.in. zaświadczenie zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zaś środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia, są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. Pozwany nie żądał świadectwa pracy ani też szczegółowej informacji o przebiegu zatrudnienia T. S., nie dokonał kontroli złożonego zaświadczenia pod względem jego kompletności, zatem nie może przerzucać na płatnika składek odpowiedzialności za zawyżoną wypłatę renty.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wyrok wydany przez Sąd Okręgowy jest prawidłowy i zgodny z obowiązującymi przepisami, zatem apelacja pozwanego jako bezzasadna podlega oddaleniu w trybie art. 385 k.p.c.